

Beleggen: pro's en contra's

Tekst Bert van Rijssen **Beeld** Pixabay

Een luxe probleem is ook een probleem. Veel gemeenten beschikken over vermogen dat niet direct nodig of aangewend hoeft te worden en wat doe je daarmee? Op de bank zetten is allang geen optie meer. Zelfs de deposito's van de Stichting Kerkelijk Geldbeheer leveren nauwelijks meer iets op en geen enkele bank zit op uw centen te wachten. In *Kerkbeheer* van maart 2018 vroegen wij een aantal deskundigen naar alternatieve opties. Nog altijd is dat nummer zeer lezenswaardig en actueel, maar inmiddels zijn de 'problemen' alleen maar verder toegenomen.

Daarom vroegen wij opnieuw verschillende deskundigen naar hun visie. Hun bijdragen, vaak in de vorm van een interview, vindt u op de volgende pagina's. Opvallend (of niet?) is dat de verschillende deskundigen veel dezelfde adviezen geven. Het geeft overigens wel aan dat de betreffende adviezen aan betrouwbaarheid winnen. En verder is toch de boodschap aan allen die nu koortsachtig op zoek zijn naar rendement: u bent op zoek naar de vierkante cirkel, kijk maar, niemand heeft het ei van Columbus.

Hieronder volgt een poging tot een opsomming van de adviezen (eigenlijk kun je beter spreken van richtlijnen), aangevuld met wat eigen inzichten van de VKB op basis van de gesprekken met en vragen van kerkrentmeesters.

1. Stel een beleggingsstatuut op

Daarin worden onder meer het beleid, de doelstelling en het risicoprofiel bepaald, en welke doelen controversieel zijn. Nu nog een advies van de CCBB's, maar volgens onze informatie gaat dit binnenkort verplicht worden door het GCBB. Betreffende die controversiële doelen: de Protestantse Kerk heeft een nota over duurzaam beleggen (Google: PKN duurzaam beleggen) uitgegeven, maar de *Evangelische Kirche* in Duitsland (EKD) gaat verder. Zij verbiedt bepaalde doelen expliciet.¹

2. Kijk eerst hoe je in de eigen gemeente kunt investeren

Heeft u alle mogelijkheden voor investeren in duurzaamheid in uw gemeente al benut? Overal waar mogelijk zonnepanelen aangelegd, alle gebouwen maximaal geïsoleerd, warmtepompen, etcetera? De website van de VKB geeft hierover informatie, ook voor belangenafstemming van eigenaar (gemeente) en bevoordeelde belanghebbende (bewoner van een dienstwoning bijvoorbeeld). Een andere vorm van investeren is in multifunctioneel gebruik van gebouwen, bijvoorbeeld een pantry, waardoor de kerk als trouwlocatie ook voor burgerlijke huwelijken gebruikt kan worden, banken vervangen door stoelen, waardoor culturele evenementen mogelijk worden. En wat natuurlijk ook kan is investeren in gemeentegroei door het tijdelijk aanstellen van een kerkelijk werker, of jongerenpastor.

3. Betrek altijd de gemeente bij de beleggingsplannen

Weliswaar besluit de kerkenraad, maar de leden als bijeenbringers van het vermogen horen een belangrijke stem te krijgen. Organiseer een gemeenteavond waar de plannen worden uitgelegd, en draagvlak kan worden verkregen.

4. Gebruik alleen geld dat je niet nodig hebt

Beleggen is een kwestie van lange adem. Daarom is een meerjaren liquiditeitenplanning van groot belang. Als geld in de nabije toekomst nodig is voor de exploitatie of de realisering van een project, is het niet beschikbaar om te beleggen.

5. Investeer alleen in zaken die naast verhoopte waardestijging in ieder geval rendement opleveren

Investeren in grondstoffen en bijvoorbeeld derivaten doe je alleen maar omdat je hoopt dat ze meer waard gaan worden. Ze leveren geen autonoom rendement op zoals pacht, huur of dividend. Dat heet niet beleggen, maar speculeren en is dat (ook als je er veel verstand van denkt te hebben) nu een wenselijke activiteit voor een kerk?

6. Realiseer je dat beleggen een lange-termijn verhaal is

Weliswaar is alles momenteel duur (gebouwen, grond, aandelen) maar over een langere periode is het rende-



Instapmoment

Wie de financiële markten een beetje volgt komt al gauw tot de conclusie dat er momenteel nou niet echt een *Kairos*-moment is om in te stappen in welke vorm van beleggen dan ook. Het financiële beleid van de ECB in Frankfurt (historisch lage rentepeil in combinatie met het scheppen van ongekende hoeveelheden geld) betekent dat spaargeld niets meer waard is of zelfs geld kost. Teun Copier, directeur van Stichting Kerkelijk Geldbeheer (SKG), zei in het maartnummer 2018 van *Kerkbeheer*: "Er ontstaat [hierdoor] een ongezonde en onnatuurlijke vraag naar riskantere beleggingsvormen, die daardoor inmiddels in mijn ogen allemaal te hoog geprijsd zijn: aandelen, obligaties, grond, gebouwen, goud..." Gaat aan de lage rentestand op afzienbare tijd een einde komen? Copier sprak in 2018 nog de hoop uit dat de rente wel weer zou gaan stijgen omdat het beleid van de ECB niet houdbaar kan blijven. Maar we zijn inmiddels ruim 2,5 jaar verder en veel rentepercentages zijn inmiddels onder 0 gedoken, zelfs voor particulieren, en aan de balans van de ECB is inmiddels weer meer dan €2.500 miljard aan schulden toegevoegd. Sommige experts denken dat 'Frankfurt' nog veel verder zal gaan met negatieve rentes, en dan gaat spaargeld echt serieus geld kosten.

Maar instappen in beleggen? Als je had willen instappen, dan was medio maart 2020 na het uitbreken van corona een goed moment geweest, maar weet alles maar eens van tevoren...

Toch is er wel degelijk reden om ook nu serieus te overwegen spaargeld een andere bestemming te geven. De argumentatie daarvoor kan worden gevonden in de volgende overweging: beleggen is een lange-termijn ding (richtlijn 6 in de tekst van dit artikel), en beleggen doe je in activiteiten met een autonoom rendement (pacht, huur, rente of dividend, richtlijn 5). Lange-termijn perspectief: weliswaar zijn alle beleggingsvormen nu duur, maar er is voor zover ons bekend nog nooit een niet meer geëvenaard hoogtepunt in koers- of prijsvorming in enige sector geweest. Als je maar lang genoeg kunt wachten, komt ook na een forse prijsval wel weer een herstel. Autonoom rendement: als je bijvoorbeeld jaarlijks 3% rendement genereert op in pacht uitgegeven grond, doet een onverhoopte prijsdaling over tien jaar met 10% of zelfs 20% van de hoofdsom (het initieel in de grond geïnvesteerde bedrag) lang zoveel pijn niet.

ment uit exploitatie belangrijker dan de waardefluctuaties van de hoofdsom. Maar dat betekent dat je het geld wel ook voor die langere termijn beschikbaar moet hebben. Zie bij punt 4.

7. Doe alleen dingen waar je verstand van hebt

Dus geen hobbyisme van één of twee gemeentelieden. Als je een deskundige in de gemeente hebt, realiseer je dan dat de beleggingen en het beheer daarvan vaak een langere termijn betreffen dan de zittingsperiode van de deskundige.

8. Besteed het beheer (verhuur, pacht, portefeuilles) bij voorkeur uit

Beheer vergt vaak specialistische kennis die je als gemeente niet eens in huis zou moeten willen hebben. Zoek een betrouwbare en deskundige partij en vraag meerdere offertes daarvoor voor zo laag mogelijke beheerskosten. Voor aandelenportefeuilles zijn vermogensbeheerders (bijvoorbeeld ABNAMRO MeesPierson Instituten en Charitas) beschikbaar, voor beheer van pachtgronden bijvoorbeeld het Kantoor Kerkelijke Goederen KKG in Amersfoort.

9. Steek geen geld in projecten van gemeentelieden

Noch in projecten van andere persoonlijk bekenden. Laat die dus ook geen grond pachten of in je huizen wonen, vermijd belangenverstrengeling.

10. Wees creatief!

Zoek de niches op van investeringsmogelijkheden met weinig waardeschommelingen en ongeveer vaste rendementen, die nog niet ontdekt zijn door het Grote Geld of waar het Grote Geld wegblijft. En sluit daarbij aan bij de geografische ligging van de gemeente. We hebben het voorbeeld van een gemeente op één van de Waddeneilanden die vakantiehuisjes koopt (en het beheer overlaat aan de beheerder van het park), een gemeente aan het water die een jachthaven exploiteert... Investeer in bejaardenhuisvesting, woon-zorg-complexen... En gemeenten in bosrijke omgevingen: ga eens in gesprek met de burgerlijke gemeente voor de mogelijkheden om een natuurbegraafplaats te ontwikkelen!

¹ Zie: https://www.aki-kd.de/fileadmin/Publikationen/lekd_texte_113_vierte_Auflage_2019.pdf

